

СИЛАБУС КУРСУ
«Політико-правові процеси»

Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність С2 «Політологія»
Освітньо-наукова програма «Політологія»

Рік навчання: 1, семестр: 2
Кількість кредитів: 4, Мова викладання: українська

Керівник курсу
ППП

професор, д.політ. н. Петро Володимирович МИРОНЕНКО

Контактна інформація academy.mpv@gmail.com +380672091166

Опис дисципліни

Дисципліна «Політико-правові процеси» спрямована на поглиблене вивчення закономірностей взаємодії політики та права у функціонуванні сучасних держав і політичних систем. У межах курсу розглядаються теоретичні та прикладні аспекти політико-правових процесів, механізми формування і реалізації державної влади, роль політичних інститутів, виборчих процесів, громадянського суспільства та правових норм у розвитку політичної системи. Особлива увага приділяється аналізу сучасних трансформацій політико-правових процесів в Україні та світі, а також впливу глобалізаційних та інтеграційних процесів на політичне управління. Вивчення дисципліни має важливе значення для підготовки докторів філософії у галузі політології, оскільки сприяє формуванню системного наукового мислення, здатності до критичного аналізу політичних явищ і процесів, розвитку дослідницьких компетентностей та застосування сучасних теоретико-методологічних підходів у наукових дослідженнях політики і права. Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів ступеня доктора філософії системного розуміння політико-правових процесів як важливого складника функціонування держави і суспільства, засвоєння теоретичних основ взаємодії політики та права, закономірностей розвитку політичних інститутів і правових механізмів їх регулювання, а також набуття здатності аналізувати сучасні політико-правові процеси, що відбуваються в Україні та у світі.

**Структура залікового кредиту дисципліни
«Політико-правові процеси»**

денна форма навчання

Годин и (лек. / сем.)	Тематика залікового кредиту	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Політико-правові процеси: поняття та сутність.	Знати поняття політико-правових процесів, їх основні ознаки та структуру; розуміти взаємозв'язок політики і права у функціонуванні держави; вміти аналізувати основні характеристики політико-правових процесів.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 2. Суб'єкти політико-правових процесів.	Визначати основних суб'єктів політико-правових процесів; характеризувати їх роль у формуванні та реалізації	Тестові та практичні завдання

		державної політики; аналізувати взаємодію державних і недержавних акторів.	
2/2	Тема 3. Політична система суспільства та її правове регулювання.	Розуміти структуру політичної системи суспільства; пояснювати механізми її правового регулювання; аналізувати взаємодію державних інститутів і суспільства.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 4. Конституція як основа політико-правових процесів.	Знати роль конституції у формуванні політико-правових процесів; пояснювати принципи конституційного ладу; аналізувати вплив конституційних норм на функціонування державної влади.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 5. Вибірчі процеси як форма реалізації політичної влади.	Розуміти сутність і етапи виборчого процесу; знати основні принципи виборчого права; вміти аналізувати роль виборів у формуванні органів влади.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 6. Політичні партії у політико-правових процесах.	Характеризувати роль політичних партій у політичній системі; аналізувати їх участь у виборчих процесах та державному управлінні; оцінювати їх вплив на політичне життя.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 7. Державна влада та механізм її реалізації.	Знати структуру державної влади; розуміти принципи її поділу; аналізувати механізми реалізації владних повноважень та взаємодію гілок влади.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 8. Політико-правові реформи в державі.	Розуміти сутність політико-правових реформ; аналізувати їх причини та наслідки; оцінювати ефективність реформ у контексті розвитку держави.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 9. Громадянське суспільство у політико-правових процесах.	Визначати роль інститутів громадянського суспільства; аналізувати їх взаємодію з державою; оцінювати вплив громадської активності на політико-правові процеси.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 10. Політична культура та правова свідомість.	Розуміти поняття політичної культури і правової свідомості; аналізувати їх роль у формуванні демократичного суспільства; оцінювати рівень політико-правової культури громадян.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 11. Політичні конфлікти та їх правове врегулювання.	Знати причини виникнення політичних конфліктів; розуміти механізми їх правового врегулювання; аналізувати способи запобігання та вирішення конфліктів.	Тестові та практичні завдання

2/2	Тема 12. Політична відповідальність влади.	Розуміти поняття політичної відповідальності; аналізувати механізми контролю влади; оцінювати роль суспільства та інституцій у забезпеченні відповідальності влади.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 13. Міжнародні політико-правові процеси.	Знати основні міжнародні політико-правові процеси; аналізувати роль міжнародних організацій; оцінювати вплив міжнародного права на внутрішню політику держав.	Тестові та практичні завдання
2/2	Тема 14. Демократія як основа політико-правових процесів.	Розуміти принципи демократії; аналізувати її інституційні механізми; оцінювати значення демократичних процедур для розвитку держави.	Тестові та практичні завдання
2/2	15. Політико-правові процеси в Україні: сучасний стан та перспективи.	Аналізувати сучасні політико-правові процеси в Україні; оцінювати їх вплив на розвиток держави; прогнозувати можливі напрями подальшого розвитку.	Тестові та практичні завдання

Літературні джерела:

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕнд ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с
2. Геополітика потоків. Монографія. За ред. д. політ. н. Мироненка П.В., д. політ. н., проф. Мокляка С.П. Київ: Видавництво Політія, 2024. 484 с. ISBN: 978-617-8166-06-09
3. Енциклопедія політики і права. Наукове видання. За ред. д. політ.н., проф. В.П.Горбатенка і д. політ. н. П.В.Мироненка. Київ: Видавництво Політія, 2024. 788 с. ISBN 978-617-8166-09-0
4. Кириченко В. М., Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політико-правова система України: підручник / за загальною редакцією В. М. Кириченка. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 304 с.
5. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНУ «Ужгородський національний університет» перероблене та доповнене. Ужгород:Рік-У. 2023, 536 с.
6. Конституційне та муніципальне право України (у визначеннях та схемах): навч. посіб. / А. Є. Шевченко, Д. Л. Вітюк, О. А. Павлюх. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 213 с
7. Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти : Бюлетень інформаційно-аналітичних матеріалів / Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського, Національна юридична бібліотека, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. 2024. № 4 (119). 71 с.
8. Кукуруз О. В. Взаємодія політики і права у процесі суспільної трансформації в Україні та Республіці Польща: монографія. Київ: Видавництво «ФОР-Подолін І.В.», 2020. 368 с.
9. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Політико-правові процеси» для здобувачів третього рівня вищої освіти / Уклад. Мироненко П.. Тернопіль : ЗУНУ. 2025. 24 с.
10. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Політико-правові процеси» для здобувачів третього рівня вищої освіти / Уклад. Мироненко П.. Тернопіль : ЗУНУ. 2025. 26 с.
11. Мироненко П. Третя світова війна. «Суспільно-політичні процеси», № № 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 за 2022 - 2026 роки. ISSN 2518-7546.
12. Муртіщева А. О. Конституційно-правова відповідальність уряду в державах Європейського Союзу: теорія та практика: моногр. Харків: Юрайт, 2022. 328 с.
13. Навчально-методичний посібник курсу «Політологія. Політичні інститути та процеси»/ Укладачі: М.В. Примуш, О.М. Чальцева, Ю.В. Окуньовська, К.А. Швець: ДонНУ імені Василя Стуса.

Вінниця, 2023. 36 с.

14. Пильгун Н. В., Слущька О. С. Теоретико-правовий аналіз політичної системи України. Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 5 (40). С. 11–15. 15.
15. Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Політико-правові процеси» для здобувачів третього рівня вищої освіти / Уклад. Мироненко П.. Тернопіль : ЗУНУ. 2025. 24 с.
16. Поличко Т. В., Бисага Ю. М., Берч В. В., Дешко Л. М., Нечипорук Г. Ю., Петрецька Н. І. Верховенство конституційних норм у національній системі права: моногр. Ужгород: РІК-У, 2021. 220 с.
17. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
18. Політична трансформація України: інституційний і ціннісний виміри: монографія / автор. колектив: О.В.Бабкіна, О.Я.Волянчук, В.О.Корнієнко, О.В.Новакова, М.А.Остапенко. Київ: вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2022. 196 с.
19. Правова політологія. Академічний курс: підручник /авт. кол.; за ред. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.
20. Різник С. В. Конституційність нормативних актів: сутність, методологія оцінювання та система забезпечення в Україні: моногр. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 540 с. 35.
21. Савчин М. В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: моногр. 2-ге вид. Ужгород: Гельветика, 2020. 647 с.
22. Трансформація принципів українського конституціоналізму на сучасному етапі: колектив. моногр. Одеса: Гельветика, 2022. 176 с.
23. Шляхтун П. П. Сучасний зарубіжний конституціоналізм. Основні поняття та інститути: підруч. Київ: Київський університет, 2021. 511 с.

Оцінювання

В процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- практичні заняття;
- самостійна робота;
- підсумковий контроль (екзамен).

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Вид контролю	Шкала оцінювання	Ваговий коефіцієнт	Частка у підсумковій оцінці
Практичні заняття	0–100 балів	0,30	30 %
Самостійна робота	0–100 балів	0,30	30 %
Підсумковий контроль (екзамен)	0–100 балів	0,40	40 %
Разом		1,00	100 %

Узагальнена шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)